

Goedkeuring van het op 2 december 1961 te Parijs tot stand gekomen Internationale Verdrag tot bescherming van kweekproducten, met bijlage en verklaring

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Bij brief van 20 februari 1963 deelde de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de tweede ondergetekende mede, dat drie en dertig leden der Kamer overeenkomstig artikel 61, lid 3 van de Grondwet de wens te kennen hadden gegeven dat het op 2 december 1961 te Parijs tot stand gekomen Verdrag tot bescherming van Kweekproducten (bij brieven van 16 januari 1963 overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal (Bijl. *Hand.* I 62/63, nr. 58; bijl. *Hand.* II 62/63 — 7040 (R 322), nr. 1) en aan de Staten van Suriname) aan de uitdrukkelijke goedkeuring der Staten-Generaal zou worden onderworpen. Gevolg gevend aan deze wens, hebben de ondergetekenden aan Hare Majesteit de Koningin in overweging gegeven het onderhavige ontwerp van Rijkswet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en aan de Staten van Suriname ter overweging en aan de Staten van de Nederlandse Antillen ter kennisneming.

De tekst van de toelichtende nota, welke bij bovengenoemde brieven was gevoegd, luidde als volgt:

Sinds in 1934 te Londen het begrip „industriële eigendom” in het Verdrag van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom van 20 maart 1883 (zie laatstelijk *Trb.* 1960, 13) nader werd gedefinieerd, is het een strijdpunt geweest in hoeverre volgens dat verdrag ook nieuwe kweekproducten octrooieerbaar waren. Naarmate de behoefte aan bescherming op dit terrein groeide, werd dan ook de aandring om dit vraagstuk op te lossen sterker. Vooral na de oorlog werd door verschillende internationale organisaties bij herhaling de wens geuit de mogelijkheid van bescherming van nieuwe kweekproducten, hetzij door middel van octrooi hetzij op andere wijze, buiten twiifel te stellen. Zulks geschiedde bijvoorbeeld door de Internationale Kamer van Koophandel, door de Commissie van octrooideskundigen van de Raad van Europa tijdens een zitting te 's-Gravenhage in juli 1951, door de Internationale Organisatie voor de bescherming van de industriële eigendom tijdens congressen te Wenen in 1952 en te Brussel in 1954, door de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.S.) tijdens een Europese Conferentie over de ontwikkeling van de voortbrenging van en de handel in zaden in 1954 te Stockholm en door de „Association internationale des sélectionneurs professionnels pour la protection des obtentions végétales (Assinsel)” tijdens een congres te Wenen-Semmering in juni 1956. Deze ontwikkeling en het feit, dat verschillende landen ertoe overgingen deze materie op het nationale vlak wettelijk te regelen, waren voor de Franse regering aanleiding in februari 1957 de regeringen van België, de Bondsrepubliek Duitsland, Denemarken, Finland, Groot-Brittannië, Italië, het Koninkrijk der Nederlanden, Noorwegen, Oostenrijk, Spanje, Zweden en Zwitserland uit te nodigen tot deelneming aan een conferentie ten einde de internationale bescherming van het recht van de kweker op door hem gekweekte nieuwe plantensoorten te bestuderen.

Deze conferentie werd van 7—11 mei 1957 te Parijs gehouden. Aan de uitnodiging werd in eerste instantie gevolg gegeven door de regeringen van België, de Bondsrepubliek Duitsland, Italië, het Koninkrijk der Nederlanden, Oostenrijk, Spanje en Zweden, terwijl Denemarken, Noorwegen en Zwitserland door waarnemers waren vertegenwoordigd. In een later stadium

nam ook Groot-Brittannië aan de werkzaamheden deel. Voorts waren de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (F.O.), de O.E.E.S. en het Internationaal Bureau voor de bescherming van de Industriële eigendom door waarnemers vertegenwoordigd.

Deze eerste conferentie eindigde met de aanneming van een twaalfal resoluties, bevattende een aantal algemene beginselen voor de bescherming van nieuwe rassen en de instelling van een Commissie van deskundigen. Deze commissie kreeg tot taak op basis van genoemde algemene beginselen een ontwerp-overeenkomst voor te bereiden en daarbij tevens de vraag onder ogen te zien, of een regeling in het kader van het Unieverdrag van Parijs van 1883, ofwel een zelfstandige regeling zou moeten worden getroffen.

Tijdens een tweede conferentie van 20 november—2 december 1961 te Parijs gehouden, waar ook een waarnemer van de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) aanwezig was, kwam ten slotte de onderhavige overeenkomst op basis van het door de commissie van deskundigen voorbereide ontwerp tot stand. De overeenkomst die meteen voor België, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, het Koninkrijk der Nederlanden en Italië werd ondertekend staat gedurende een jaar voor ondertekening open voor die staten, die ter conferentie waren vertegenwoordigd. Het is niet uitgesloten, dat binnen deze termijn ook Groot-Brittannië nog tot ondertekening zal overgaan. Voorts is op 14 maart 1962 bij het Deense Parlement een wetsontwerp ingediend tot regeling van het Kwekersrecht, welk wetsontwerp blijkens de memorie van toelichting beoogt voor Denemarken de weg te effenen om bij de overeenkomst partij te worden. Het lijkt waarschijnlijk dat ook Spanje partij zal worden zodra de nationale wetgeving zulks mogelijk maakt. Voorts zou ook Zweden gaarne hiertoe willen overgaan, hetgeen evenwel vooralsnog door de nationale wetgeving in dat land wordt verhinderd, zoals de conferentie op uitdrukkelijk verzoek van de Zweedse delegatie heeft vastgesteld. Van de overige uitgenodigde staten kan als een mogelijke partij nog Oostenrijk worden genoemd. Zwitserland heeft hieraan vooralsnog geen behoefte. Ten aanzien van Noorwegen en Finland kan geen prognose worden gedaan.

Overeenkomstig het advies van de commissie van deskundigen heeft de conferentie gekozen voor een zelfstandige overeenkomst, los van het Unieverdrag van Parijs van 1883. In de meeste landen is deze materie ook in hoofdzaak in een speciale wet geregeld, of is een speciale wetgeving in voorbereiding. Slechts Italië achtte zich in deze gebonden door het Unieverdrag van Parijs van 1883, zij het onder erkenning, dat zijn nationale octrooiwetgeving met het oog op de speciale aspecten van deze materie aanpassing behoeft. Ten einde Italiaanse deelneming mogelijk te maken, zijn in de overeenkomst enige voorzieningen getroffen, waardoor in de Italiaanse gedachtegang geen strijd met het Unieverdrag van Parijs van 1883 aanwezig is. In de eerste plaats is in artikel 2 bepaald, dat iedere Unie-Staat vrij is in de keuze van het middel van bescherming. Dit kan dus een bijzondere titel zijn maar men mag ook gebruik maken van het octrooi. In de tweede plaats gaat ook deze overeenkomst in artikel 3 uit van het beginsel van de zogenaamde assimilatie, dat wil zeggen, dat

iedere deelnemende staat aan de burgers van andere deelnemende staten dezelfde rechten toekent als aan de eigen burgers, ook al zou de wetgeving van een andere staat een minder ver gaande of zelfs in het geheel geen bescherming verlenen. Tegen dit beginsel bestond bij een aantal deelnemende staten, waaronder het Koninkrijk der Nederlanden, aanvankelijk groot bezwaar. Het komt er immers op neer, dat de staten, die op dit gebied het minst ver gevorderd zijn, het meeste van de regeling zullen profiteren. Tegenover het beginsel der assimilatie stelden de verst gevorderde staten dan ook het beginsel van de reciprociteit. Het compromis bestaat nu hierin, dat in artikel 3 weliswaar het beginsel van de assimilatie tot uitdrukking is gebracht, waardoor ook Italië kon deelnemen in strijd te komen met het Unieverdrag van Parijs van 1883, maar dat in artikel 4 voorzien is in een geleidelijke progressieve toepassing van dit beginsel, waardoor dus de mogelijkheid tot toepassing van het beginsel der reciprociteit voorlopig tot op zekere hoogte blijft bestaan. Bij de overeenkomst is namelijk gevoegd een lijst, bevattende dertien botanische geslachten en daaronder vallende soorten. Op het tijdstip van de inwerkingtreding van de overeenkomst op zijn grondgebied moet iedere staat ingevolge artikel 4, lid 3, uit die lijst ten minste vijf geslachten kiezen, waarvoor op basis van assimilatie bescherming zal worden verleend. Dit aantal moet na 3 en 6 jaar telkens met 2 worden vermeerderd en na 8 jaar moet iedere staat voor alle dertien geslachten en soorten, voorkomende op de lijst, bescherming op basis van assimilatie verlenen. Voor alle niet op de lijst voorkomende geslachten en soorten kan iedere staat ingevolge artikel 4, lid 4, kiezen toepassing van de reciprociteit of van de assimilatie. Voor Italië bestaat deze vrijheid niet, omdat deze staat zich in dezen gebonden acht door het Unieverdrag van Parijs van 1883. Het zal derhalve de assimilatie van het begin af volledig toepassen, niet alleen ten opzichte van de burgers van de staten die deel uitmaken van deze Unie, maar ook — waartoe de onderhavige overeenkomst niet verplicht, maar wat zij ook niet uitsluit — ten opzichte van de burgers van de lidstaten van de Unie van Parijs van 1883, die geen lid zijn van deze Unie. Bij de ondertekening van de overeenkomst heeft Italië dan ook gebruik gemaakt van het recht, verleend in artikel 4, lid 5, om te verklaren, dat het voor de bescherming van kweekprodukten de artikelen 2 en 3 van het Verdrag van Parijs van 1883 zal toepassen.

In dit verband verdient vermelding, dat Frankrijk, de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden bij de ondertekening van de overeenkomst nog een afzonderlijke verklaring hebben getekend, waarin zij hun voornemen te kennen geven de bepalingen van de overeenkomst van stond af aan te zullen toepassen op ten minste vijftien geslachten, waarvan de lijst bij gemeenschappelijk besluit zal worden vastgesteld. Deze verklaring komt er op neer, dat deze drie staten ten aanzien van de dertien geslachten en soorten, voorkomende op de in artikel 4 bedoelde lijst, afstand doen van het in dat artikel voorziene ritme en aan deze geslachten en soorten plus nog twee andere reeds direct na de inwerkingtreding bescherming op basis van assimilatie zullen verlenen. Deze verklaring spruit voort uit de wens reeds aanstonds aan deze overeenkomst een reële inhoud te geven.

Ten aanzien van de overige artikelen van de overeenkomst moge het volgende worden opgemerkt.

In *artikel 5* wordt de inhoud van het recht van de kweker omschreven. Daarbij wordt onder meer uitdrukkelijk bepaald, dat tot het ongeslachtelijk teeltmateriaal ook de gehele plant wordt gerekend en voorts, dat het recht van de kweker bij siergewassen zich ook uitstrekt tot gevallen, waarin materiaal van zijn ras voor vermeerdering wordt gebezigd, ten einde het zo verkregen in de handel te brengen als sierplant of te gebruiken voor de produktie van snijbloemen voor de handel. Zonder deze laatste bepaling zou namelijk aan het recht van de kweker op een ras van een dergelijk gewas te kort worden gedaan. Wie bijvoorbeeld rozenstruiken vermeerdert met het doel snijrozen te verhandelen, brengt geen teeltmate-

riaal in de handel. Voor een dergelijke vermeerdering kan echter van een enkele rozenstruik worden uitgegaan. Verkoop van zo'n enkele rozenstruik is het enige profijt, dat de onderneming van de snijrozenteler aan de rozenkweker oplevert. Het is duidelijk, dat de rozenkweker aldus geen gelegenheid heeft de kosten van zijn kweekwerk goed te maken. Dat zal wel het geval zijn, nu hem ook voor de vermeerdering voor de snijbloementeel licentierechten zullen zijn verschuldigd.

Lid 3 bevat een uitzondering op de regel. Een nieuw ras mag zonder toestemming van de kweker wel gebruikt worden als uitgangsmateriaal voor het kweken van weer een nieuw ras, tenzij voor de voortbrenging van teeltmateriaal van dat nieuwe ras telkens gebruik moet worden gemaakt van het bestaande ras, zoals bijvoorbeeld bij hybriden het geval kan zijn.

Lid 4 geeft de bevoegdheid het recht van de kweker uit te strekken tot het verhandelde eindprodukt. Deze bepaling is opgenomen ten gerieve van Italië, dat hierbij met name het oog heeft op snijbloementeel van anjers en rozen.

Artikel 6. De eisen, waaraan een ras moet voldoen om voor bescherming in aanmerking te komen zijn de reeds in onze nationale wetgeving bekende eisen van nieuwigheid, homogeniteit, stabiliteit en aanduiding door een benaming. Aangezien echter aan iedere staat de autonome beslissingsbevoegdheid over de verlening van kwekersrecht blijft voorbehouden, is ernaar gestreefd de criteria zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven, ten einde de kans op verschillen in interpretatie bij voorbaat tot een minimum te beperken.

Artikel 7 eist een vooronderzoek, alvorens de gevraagde bescherming wordt verleend. Niet ieder land beschikt over de nodige outillage om het onderzoek voor alle geslachten en soorten te kunnen verrichten. Daarom voorziet artikel 30, lid 2, in de mogelijkheid overeenkomsten te sluiten inzake gemeenschappelijk gebruik van reeds bestaande diensten. In een aanbeveling heeft de conferentie te Parijs de wenselijkheid uitgesproken zo spoedig mogelijk over te gaan tot de studies, welke noodzakelijk zijn ter verwezenlijking van dit internationaal gecoördineerde onderzoek, omdat deze coördinatie tot gevolg zal hebben dat meer staten daadwerkelijk aan de Unie zullen kunnen deelnemen en dat de werking van de Unie tot een groter aantal soorten en geslachten zal kunnen worden uitgebreid.

Artikel 8 regelt de minimum duur van de bescherming. Ieder land is dus vrij een langere beschermingsduur vast te stellen, waarbij ingevolge lid 3 van dit artikel bijvoorbeeld rekening mag worden gehouden met voorschriften ten aanzien van het verkeer met zaaizaad en pootgoed. Met name is hierbij gedacht aan een stelsel van zogenaamde bindende rassenlijsten, waarbij een kwekersrecht niet effectief kan worden, zo lang het ras niet op de rassenlijst is geplaatst.

Artikel 9 voorziet in de mogelijkheid van algemene licenties van rechtswege. In geval een dergelijke beperking geschiedt ten einde verbreiding van een nieuw ras te verzekeren dient de kweker een billijke vergoeding te ontvangen. Dat dit laatste niet voor iedere beperking van het recht van de kweker als voorwaarde is gesteld, vindt zijn oorzaak in het feit, dat sommige landen ter conferentie bij het begrip „beperkingen om redenen van algemeen belang” ook gedacht hebben aan bijvoorbeeld fytosanitaire maatregelen. Dergelijke maatregelen zijn echter van andere orde. Een teelverbod bijvoorbeeld om redenen van fytosanitaire aard beperkt niet specifiek het recht van de kweker, maar beperkt de rechten van iedere teler. Naar Nederlandse opvattingen zal elke specifieke beperking van het recht van de kweker met een billijke vergoeding gepaard moeten gaan.

Artikel 10. Het aantal gevallen, waarin een kwekersrecht kan worden nietig verklaard of waarin de kweker van zijn recht kan worden vervallen verklaard, is limitatief opgesomd, ten einde ook in dit opzicht in de Unie-staten tot een zo groot mogelijke uniformiteit te geraken.

Artikel 11. Aangezien allerlei omstandigheden zoals klimaat, bodem, teeltplant en dergelijke, ertoe kunnen leiden, dat

voor een nieuw ras in de ene staat betere kansen bestaan dan in een andere staat, is niet de eis gesteld, dat de kweker eerst in eigen land bescherming moet hebben gevraagd om de bescherming ook in andere Uniestaten te kunnen verkrijgen — de z.g. home registration — maar is aan de kweker de vrijheid van keuze gelaten, in welk land hij het eerst de bescherming wil vragen.

Artikel 12 verbindt vervolgens aan een aanvraag om bescherming voor een nieuw ras te krijgen een recht van voorrang op het verkrijgen van de bescherming voor hetzelfde ras in de andere Uniestaten. Niettemin blijft aan iedere staat de beslissingsbevoegdheid voorbehouden. Een voortdurend contact tussen de nationale onderzoekingsinstituten, de in artikel 30, lid 3, voorziene samenwerking en de activiteit van de Secretaris-Generaal van de Unie en zijn staf zullen moeten bewerkstelligen, dat de gegevens zoveel mogelijk op dezelfde wijze worden beoordeeld en gehanteerd.

Artikel 13. Ten einde te voorkomen, dat merkenrechtelijk wordt bereikt hetgeen volgens de regeling van het kwekersrecht niet kan worden verkregen verbiedt dit artikel uitdrukkelijk de gelijktijdige bescherming als merk van een ingeschreven benaming van een ras, die immers het karakter heeft van een soort-aanduiding. De bepalingen van de leden 3, 7 en 8, sub *a*, zijn opgenomen, omdat de met toetsing van een voorgestelde benaming belaste diensten niet in staat zijn deze aan alle bestaande merkrechten, die immers veelal, onder meer ook krachtens de tot dusverre in ons land geldende wetgeving, niet alleen door inschrijving, maar ook door gebruik kunnen ontstaan, te toetsen. Omgekeerd zal, blijkens lid 8 sub *b*, de kweker, evenmin als een derde, voor een ingeschreven benaming van een ras merkbescherming kunnen verkrijgen. Het zal overigens blijkens lid 9 wel zijn toegestaan bij het verhandelen van teeltmateriaal aan de ingeschreven benaming een — afwijkend — handelsmerk toe te voegen.

Lid 6 van dit artikel voorziet in een stelsel van informatie omtrent voorgestelde benamingen, opdat deze, alvorens op nationaal niveau een beslissing wordt genomen, ook eerst in de andere Uniestaten kunnen worden getoetst. Dit is niet alleen gewenst, maar zelfs noodzakelijk, omdat blijkens lid 5 in alle Uniestaten voor hetzelfde ras in beginsel dezelfde benaming zal moeten worden gedeponereerd. Slechts daar, waar een elders ingeschreven benaming bezwaarlijk gebruikt zou kunnen worden, bij voorbeeld omdat deze moeilijk is uit te spreken of aldaar bepaalde, minder gewenste affecties oproept, zal een vertaling van de oorspronkelijke benaming of een andere, meer geschikte benaming worden ingeschreven.

Lid 10 van dit artikel handhaaft oudere rechten van derden, waarop zonder uitdrukkelijke bepaling inbreuk zou kunnen worden gemaakt, vermits lid 7 een ieder verplicht de ingeschreven benaming te gebruiken. De tussenkomst van de rechter is echter vereist om een verbod te verkrijgen, op grond waarvan de ingeschreven benaming moet worden gewijzigd.

Artikel 14 erkent, dat voorschriften ten aanzien van de voortbrenging van en het verkeer met teeltmateriaal, bij voorbeeld een bindende rassenlijst, als het ware een ander juridisch domein vormen. Lid 2 voegt hier evenwel aan toe, dat bij dergelijke voorschriften zoveel mogelijk moet worden vermeden, dat een kwekersrecht niet tot zijn recht kan komen.

De overige artikelen regelen het formele recht. Zo is er blijkens *artikel 15* een Raad en een Secretaris-Generaal, het

Bureau van de Unie, dat onder het hoge toezicht is gesteld van de Zwitserse Bondsrepubliek. Dit laatste houdt verband met het feit, dat het Bureau van de Unie, wier zetel blijkens artikel 1, lid 3, te Genève is gevestigd, blijkens *artikel 25* in technisch en administratief opzicht zal samenwerken met de eveneens te Genève gevestigde zogenaamde Verenigde Bureaus. Dit brengt mee, dat de regering van de Zwitserse Bondsrepubliek een zekere zeggenschap krijgt ten aanzien van het beheer van het bureau, het benoemingsbeleid en het financieel beleid, zoals uit de *artikelen 20, lid 2, 23, lid 3, en 24* blijkt.

Voor het overige ontvangt de Secretaris-Generaal zijn instructies van de raad, wiens taak in artikel 21 is omschreven.

Artikel 26 regelt de inkomsten der Unie en de wijze waarop de bijdrage van iedere Unie-staat wordt bepaald. Het systeem is ontleend aan het Unieverdrag van Parijs van 1883.

Ingevolge *artikel 27* kan het verdrag met een gekwalificeerde meerderheid van vijf zesden van de ter Conferentie vertegenwoordigde staten worden herzien. Sommige staten waren sterk geporteerd voor unanimiteit. Dit heeft evenwel het bezwaar, dat één staat notoire verbeteringen kan tegenhouden. Daartegenover staat, dat gekwalificeerde meerderheid afwijkt van het tot dusverre op het terrein van de industriële, litteraire en artistieke eigendom gebruikelijke. Het is uiteraard mogelijk, niet alleen tengevolge van de gekwalificeerde meerderheid, maar ook doordat staten niet aan herzieningsconferenties deelnemen of na deelneming niet tekenen en ratificeren, dat een *onoverzichtelijke situatie ontstaat door het naast elkaar gelden van de nieuwe en een of meer oude teksten*. Deze zogenaamde cascade van teksten vormt bijvoorbeeld bij het Unieverdrag van Parijs van 1883 een ernstig probleem. In lid 4 van dit artikel is daarom de mogelijkheid voorzien, dat ingeval van belangrijke wijzigingen krachtens een meerderheidsbesluit met vijf zesden de staten, die de nieuwe tekst hebben bekrachtigd, niet langer gebonden blijven door de oude tekst.

Artikel 32. Anders dan bij de Unie van Parijs van 1883 kan een nieuwe staat niet zonder meer toetreden, omdat zulks niet verenigbaar werd geacht met het beginsel der reciprociteit, dat in artikel 4 tot uitdrukking is gebracht. De raad zal daarom over de toelating moeten beslissen aan de hand van de eisen, die artikel 30 voor de deelneming stelt.

De *artikelen 35 en 36* bevatten overgangsrecht. Artikel 35 is opgenomen om te voorkomen, dat nieuwe rassen niet in het verkeer zullen worden gebracht in afwachting van de inwerkingtreding van de overeenkomst uit vrees, dat anders door het verloren gaan van de nieuwigheid de voordelen van de overeenkomst niet meer kunnen worden genoten. Artikel 36 is de logische consequentie van het beginsel van artikel 13.

In het momenteel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanhangige ontwerp Zaaizaad- en Plantgoedwet (Zitting 1961—1962, nr. 5332) zijn de gevolgen van dit verdrag voor de Nederlandse wetgeving inzake kwekersrechten reeds verwerkt.

De Minister van Landbouw en Visserij,

V. G. M. MARIJNEN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.